

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum

Seu Decisiones Casuum Ad Singulos Decretalium Gegorii Papæ IX. Titulos,
& ad Consuetum Referendi Modum accommodatæ

Complectens dimidiam Decretalium Partem, videlicet nonaginta duos
Titulos, nimirum usque ad Titulum XX. Libri de Feudis exclusivè

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1728

Quæst. III. An Judex teneatur ex Officio suo deferre juramentum
suppletorium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62305)

Casu quo autem Leoninus vel per
viam Supplicationis, vel per reme-
dium Restitutionis in integrum, ab E-

piscopo vel Consistorio impetratum
novam causæ cognitionem obtinuit,
rit, sui que testis audientiam,

QUÆRIT TERTIO,

*An Judex teneatur ex officio suo deferre juramentum
suppletorium ad complendam probationem, quæ per
unum testem evadit tantum semiplena?*

NEgat Donellus *c. 11. de Jurejur.*
n. 8. & cum eo Treutlerus
disp. de jurejur. th. 10. Judicem ad id
teneri I. quia *l. admonendi 31. ff. de ju-*
rejur. adhibet verbum *solent*, ibi: *so-*
lent enim sepe Judices &c. quod non
indicat necessitatem, sed liberum u-
sum. II. Ubi Actor non plenè pro-
bat suam intentionem, potest Judex
Reum absolvere. *l. 4. C. de Edendo l. 9.*
C. de testib. vel saltem ipsi Reo defer-
re jusjurandum. per *l. 3. C. de R. C.* Ac-
cedit III. illud vulgatum: *non, quidquid*
potestati Judicis permittitur, id continuo
subjicitur necessitati Juris. Item IV. paria
sunt, non probare, & non perfectè pro-
bare. per *l. 6. ff. qui satisd. cog.* nam
quando lex probationem exigit, plenam
exigit, & legitimam. *l. ult. C. de Prob.*
ergo, si Actor non plenè probat, non
tenetur Judex ei deferre juramentum,
ut suppleatur probatio. Nam V. duo
imperfecta non faciunt unum perfe-
ctum, arg. *l. 15. §. 11. ff. de Excusat.*
tut. ergo nec juramentum cum semi-
plena probatione junctum efficit pro-
bationem plenam, & vel ad absol-
vendum vel ad condemnandum suffi-
cientem. VI. Vox unius, vox nullius,

& legibus expressè cautum, ne Ju-
dex unius testis, quantacunque aucto-
ritate præditi, depositionem sequatur.
l. 9. §. 1. C. de testib.

Affirmat communis reliquorum se-
rè omnium, & nos cum ipsis, Judi-
cem adstringi ex officio suo ad de-
ferendum jusjurandum, casu quo per
intentionem vel exceptionem suam
semiplenè probavit, ut in nostro ca-
su Leoninus per unum testem, qui au-
diri debet, exceptionem suam plenè
probat semiplenè, cum nemo negat,
unum testem omni exceptione major-
em semiplenè probare. Et hæc sen-
tentia in omnibus Curiis recepta est
teste Vinnio in *qq. Juris l. 1. c. 44.*
Eamque probant *DD. ex l. admonendi*
cit. ex l. 3. §. 12. C. de reb. cred. te-
xtus in d. l. 3. sic habet: *per judicem ju-*
rejurando causâ cognitâ rem decisi oportet:
quo verbò oportet plenè necessi-
tas imponitur Judici, non liberæ ejus
potestati permittitur, an in probatio-
nis inopia velit deferre juramentum
suppletorium, nec ne. Ratio est ma-
nifesta, quia in re dubia, qualis effi-
citur, si unus testis, vel alia semiplena
probatio à Parte litigante fuit adducta,
aliter

aliter causam decidere Judex non potest; hinc enim *l. 1. ff. de jurejur.* jurandum dicitur maximum remedium expediendarum litium, & Judex, de qua re semel cognoscere cepit, de eadem etiam pronuntiare, & pronuntians causam finire debet, *l. 74. ff. de Judic. l. 1. ff. de re jud.* at pronuntiare non potest, quamdiu res manet dubia, & non plenè probata: ergo pertinet ad Officium Judicis delato jurejurando probationem plenam procurare. Opposita levi removentur brachio. Ad I. dico, verbum *solent* ibi necessitatem importare, ut concordet cum verbo *oportet* in *d. l. 3.* positum: id quod etiam insinuant verba *cit. l. admonendi*, sic sonantia, *secundùm eum*, qui juraverit, atque evincit communis DD. sensus: neque à Jure alienum est, verbum *solet*, vel *solent*, idem significare, quod denotat verbum *debet* vel *debent*, ut in *l. 86. § 94. ff. de R. J.* Ad II. Actore quidem nihil vel ferè nihil probante Reus est absolvendus, at non, si aliquid, & semiplenè probavit: datur enim medium inter nihil probare, & omnino seu plenè probare, nimirum semiplena probatio, quæ habetur per unum testem, præsumptionem gravem &c. Denegatur, quod Reo determinatè deferendum sit juramentum in causa dubia, quamvis pro rerum circumstantiis in arbitrio Judicis, qui illas penitare diligenter debet, sit deferre juramentum, vel suppletorium Actori, vel purgatorium Reo, ut insinuat in *l. 3. cit.* per illa verba, *causâ cognitâ*, & *c. ult. de jurejur. §. 1. ibi:*

presumptione verò faciente pro illo, (scilicet actore) reo deferri potest juramentum, nisi Judex (inspectis personarum & causâ circumstantiis) illud actori videat deferendum. Ad III. Illud non procedit, quando ipsa Jura & ratio imponunt Judici necessitatem, ut imponunt necessitatem deferendi juramentum in casu semiplenæ probationis ab altera parte non elisæ, vel labefactatæ per probationem contrariam, quod probant nostræ Assertio- nis fundamenta. Ad IV. Id verum esset, si nec verisimiliter aut semiplenè intentionem, vel exceptionem suam probaret Pars; tunc enim paria forent nihil, & non sufficienter probare; qui verò semiplenè probat, non agit nihil, & quamvis nondum fecerit plenam Judici fidem, tamen opinionem induxit, & quia *l. ult. cit.* requirit plenam probationem, & hæc haberi potest delatò juramentò, hoc ipso Judicem obligat ad deferendum juramentum, quo completur & efficitur plena ac legitima probatio. Ad V. Non est novum, ut duo vel plura, se solis infirma & insufficientia, simul tamen juncta & coacervata evadant firma & efficacia, ut si uni testi adjungatur alius testis, si uni testi accedat fama, vel gravis præsumptio, ex valde verisimilibus indiciis desumpta, aliave adminicula, ut clarè desumitur ex *l. 5. § 6. C. de probat. l. 12. C. de Testam.* Et licet ob specialem favorem pupillorum receptum sit, ut duæ vel plures excusationes imperfectæ, etiam simul junctæ, non faciant unam perfectam ac sufficientem excusationem, tamen duæ imper-

imperfectæ probationes, si simul jungantur, possunt efficere perfectam & plenam, uti probant *citt.* Leges & nostræ rationes; ne scilicet probationes redigantur in angustum contra *l. quoniam in f. C. de heret. l. penult. pr. C. de reb. cred.* Ad VI. Neque nos asserimus, unum testem, aliunde non adjutum, sufficere in casu, quo agitur de alicujus gravi præjudicio, vel unius testis voci credendum esse; nam credere est plenè assentiri; unius tamen viri gravis testimonium creare potest prudentem opinionem, & Judicis animum movere vel multum inclinare ad assensum, cui si aliud adminiculum, v. g. juramentum accedat, etiam movere ad fidem & assensum plenum, & sic sensim & quasi per gradus perveniri potest ad firmam assensionem. Si ex una sola ratione, vel probatione, deberet de Jure moveri Judex ad plenum assensum vel fidem, ut ferre posset sententiam, cur Jura præcipiunt in *l. admonendi cit.* & alibi, ut juramentum adhibeatur, & secundum eum, qui juraverit, pronuntietur? nam juramentum, ubi aliunde jam adest plena probatio, utpote supervacuum, deferri nequit. *l. 9. C. de O. & A.* Cur Judices ita sollicitè inquirunt & audiunt ulteriora argumenta & probationes diversæ etiam rationis, ubi jam allata est aliqua probatio, fundans opinionem, at nondum plenam fidem merita?

Sed cui, an Leonino an Cordulæ, in nostro casu, postquam in favorem Leonini deposuit testis producendus, deferre Judex debet jusjurandum? *Secundum meam opinionem Le-*

onino, partim quia Leoninus, licet excipiendo factus sit Actor secundum quid, tamen ille principaliter tanquam Reus ad Judicium tractus est à Cordula, executionem sponsalium petente: atqui cæteris paribus deferendum est Reo. *c. ult. cit. § l. 31. ff. de iur. jur.* cum Jura sint priora ad solvendum, quàm ad condemnandum *c. 3. de probat.* partim quia solus Leoninus aliquid probat per unum testem, Cordula verò nihil probat ad elidendam probationem Leonini, sed purè negat, pactum illud de solvendis sponsalibus per accessum ad choreas &c. illis ex postfacto esse adjectum; tali enim casu deferendum est probanti semiplenè, ut docet communis cum Fachin. *l. 1. contror. c. 18. Vinnio c. 42. in fine.* cum puræ probationis nulla sit in rerum natura probatio. *l. 23. C. eod.* partim quia Leoninus præter unum testem, quo semiplenè probat potestatem solvendis sponsalia, etiam habet præsumptionem vix non violentam, quod Cordula alios contra se concitaverit ad iram capitalem, & probrosam provocationem, quæ forsàn sola foret justa causa resiliendi: partim quia ad dispiciendum, cui ex litigantibus deferendum sit juramentum, attendenda specialiter est fides & conditio personæ, item qualitas testis allegati & producti. *Vinnio c. 44. in fine.* ut nempe minus perjurii periculum sit: sed utique mari plus credendum, quàm foemine, semper variabilis. *10. de V. S.* atque testis, quem Leoninus producere paratus est, valdè legalis & excellens est.